

ΕΛΛΗΘΕ
GJRE

Ελληνική περιοδική
έκδοση για τη
Θρησκευτική Εκπαίδευση

Greek Journal of
Religious Education

ISSN: 2623-4386.

Πληροφορίες για την έκδοση, οδηγίες για τους συγγραφείς και την υποβολή άρθρων / Publication information, instructions for authors and subscription information: <http://www.gjre.gr>

«Το κάθε παιδί είναι χαρά»

Καμπούρη Σοφία, Κάτσιου Αικατερίνη
φοιτήτριες ΠΤΔΕ, Πανεπιστήμιο Δυτικής Μακεδονίας

Βιβλιογραφική αναφορά / Reference: Καμπούρη, Σ., & Κάτσιου, Α. (2023). Σχέδιο Μαθήματος στο Μάθημα των Θρησκευτικών της Γ' Δημοτικού: «Το κάθε παιδί είναι χαρά». *Ελληνική Περιοδική Έκδοση για τη Θρησκευτική Εκπαίδευση/Greek Journal of Religious Education*, 6(1), 145-153. DOI: 10.30457/06012310

Σύνδεσμος/link: <https://doi.org/10.30457/06012310>

Όλες οι απόψεις και οι ιδέες που εκφράζονται στην έκδοση είναι απόψεις και ιδέες των συγγραφέων και όχι του εκδότη (Πανελλήνιος Θεολογικός Σύνδεσμος ΚΑΙΡΟΣ-για την αναβάθμιση της θρησκευτικής εκπαίδευσης). / The opinions and views expressed in this publication are the opinions and views of the authors and not of the publisher (KAIROS - Greek Theological Association for the improvement of the Religious Education).

Το άρθρο μπορεί να χρησιμοποιηθεί για έρευνα, διδασκαλία και ιδιωτική μελέτη. Απαγορεύεται ρητά η αναπαραγωγή, η αναδιανομή, η πώληση, η εκμετάλλευση ή η διανομή του άρθρου, μέρους ή όλου, σε οποιαδήποτε μορφή και σε οποιονδήποτε. / This article may be used for research, teaching, and private study purposes. Any substantial or systematic reproduction, redistribution, reselling, licensing or distribution in any form to anyone is forbidden.

— ΑΚΟΛΟΥΘΕΙ ΤΟ ΠΛΗΡΕΣ ΚΕΙΜΕΝΟ —
— FOLLOWS THE FULL TEXT OF THE ARTICLE —

«Το κάθε παιδί είναι χαρά»

Καμπούρη Σοφία, Κάτσιου Αικατερίνη
φοιτήτριες ΠΤΔΕ, Πανεπιστήμιο Δυτικής Μακεδονίας

Γενική περιγραφή Σχεδίου Μαθήματος

Το εκπαιδευτικό υλικό σχεδιάστηκε στο πλαίσιο του Μαθήματος «Διδακτική των Θρησκευτικών» του Παιδαγωγικού Τμήματος Δημοτικής Εκπαίδευσης, του Πανεπιστημίου Δυτικής Μακεδονίας. Υλοποιήθηκε στο 3ο Δημοτικό Σχολείο Φλώρινας και αξιολογήθηκε από τον διδάσκοντα του Μαθήματος «Διδακτική των Θρησκευτικών» Δρ. Νικόλαο Τσιρέβελο.

Τίτλος Σχεδίου Μαθήματος: «Το κάθε παιδί είναι χαρά»

Γνωστικό αντικείμενο Σχεδίου Μαθήματος: Θρησκευτικά

Βαθμίδα - Τάξη: Γ' Δημοτικού

Στοιχεία Σχολείου εφαρμογής Σχεδίου Μαθήματος: 3ο Δημοτικό Σχολείο Φλώρινας

Θεματικό πεδίο/Θεματική ενότητα Σχεδίου Μαθήματος:

5η Θ.Ε. Γ' Δημοτικού: «Τα παιδιά: Η χαρά και η ελπίδα του κόσμου»

Γενικός Σκοπός Σχεδίου Μαθήματος:

Οι μαθητές/τριες να προσεγγίσουν τη σημασία της ετερότητας και να καλλιεργήσουν την αποδοχή της διαφορετικότητας με βάση τη θρησκευτική γνώση.

Προσδοκώμενα Μαθησιακά Αποτελέσματα Σχεδίου Μαθήματος:

Οι μαθητές/τριες:

α) Να παρουσιάζουν χαρακτηριστικά της παιδικής ηλικίας.

β) Να εκδηλώνουν αισθήματα αλληλεγγύης και ενότητας προς όλα τα παιδιά του κόσμου με βάση τη χριστιανική διδασκαλία.

Εκτιμώμενη διάρκεια Σχεδίου Μαθήματος: 45΄

Ανάπτυξη Σχεδίου Μαθήματος

Α΄ Φάση (Βιώνοντας) : 5'-7'

Εικόνα 1: Α΄ Φάση

μεγάλο χαρτόνι Α3, που έχει τοποθετήσει στον πίνακα.

4^ο βήμα: Ο/Η εκπαιδευτικός, αφού παρουσιάσουν όλοι οι μαθητές/τριες, διαβάζει όλα τα χαρτάκια στην ολομέλεια.

1^ο βήμα: Ο/Η εκπαιδευτικός μοιράζει χαρτάκια (post-it) στους μαθητές/στις μαθήτριες και τους ζητά με την τεχνική της χιονοστιβάδας να γράψουν τι τους αρέσει να κάνουν μετά το σχολείο.

2^ο βήμα: Ο/Η εκπαιδευτικός φωνάζει με την σειρά τους μαθητές/τις μαθήτριες στην έδρα, για να κάνουν παρουσίαση των όσων έγραψαν στην τάξη.

3^ο βήμα: Ο/Η εκπαιδευτικός κολλάει μαζί με τους μαθητές/τις μαθήτριες τα χαρτάκια τους σε ένα

Β΄ Φάση (Νοηματοδοτώντας): 10'-12'

Εικόνα 2 Β΄ Φάση

διαφορετικότητα στον Χριστιανισμό και στην κοινωνία.

3^ο βήμα: Ο/Η εκπαιδευτικός, περνώντας από την κάθε ομάδα, ζητά από κάθε μαθητή/τρια να διαλέξει μια εικόνα, χωρίς να βλέπει.

4^ο βήμα: Ο/Η εκπαιδευτικός ζητά από την κάθε ομάδα να κολλήσει τις εικόνες της στο χαρτόνι που της δόθηκε.

5^ο βήμα: Ο/Η εκπαιδευτικός ζητά από την κάθε ομάδα να ανακοινώσει τι σκέφτεται, για αυτό που απεικονίζουν οι φωτογραφίες που διαθέτουν.

6^ο βήμα: Ο/Η εκπαιδευτικός καλεί με τη σειρά τους εκπροσώπους της κάθε ομάδας, για να παρουσιάσουν στην ολομέλεια τις εικόνες και τις σκέψεις τους σχετικά με αυτές. Ακολουθεί σύντομη συζήτηση, σχετικά με τα διαφορετικά χαρακτηριστικά που αποτυπώνονται σε κάθε εικόνα καθώς και την έννοια της διαφορετικότητας.

1^ο βήμα: Ο/Η εκπαιδευτικός χωρίζει τους μαθητές/ τις μαθήτριες σε ομάδες και μοιράζει στην κάθε ομάδα ένα χαρτόνι Α4.

2^ο βήμα: Ο/Η εκπαιδευτικός αξιοποιεί την τεχνική «κουτί εξερεύνησης», παραλλάζοντας την εφαρμογή της για τις ανάγκες του συγκεκριμένου μαθήματος. Ειδικότερα ο/η εκπαιδευτικός έχει τοποθετήσει από πριν σε ένα κουτί εικόνες θρησκευτικού και μη περιεχομένου, που απεικονίζουν τη

Γ' Φάση (Αναλύοντας): 10'

1^ο βήμα: Ο/Η εκπαιδευτικός κάνοντας χρήση της τεχνικής του «έντεχνου συλλογισμού» δείχνει στους μαθητές/στις μαθήτριες μια εικόνα του Χριστού μαζί με παιδιά διάφορων εθνοτήτων.

2^ο βήμα: Ο/Η εκπαιδευτικός χρησιμοποιεί τη ρουτίνα «Τι βλέπεις; Τι σκέφτεσαι γι' αυτό που βλέπεις; Τι θα ήθελες να ρωτήσεις;» Οι μαθητές/μαθήτριες απαντούν σε κάθε ερώτηση.

3^ο βήμα: Ο/Η εκπαιδευτικός σε όλη τη διάρκεια της συζήτησης καταγράφει στον πίνακα τις σκέψεις των μαθητών/τριών.

4^ο βήμα: Ο/Η εκπαιδευτικός απαντά στις ερωτήσεις των μαθητών/τριών, σύμφωνα με όσα απάντησαν, σχολίασαν, σκέφτηκαν και τα οποία έχουν καταγραφεί στον πίνακα.

Δ' φάση (Εφαρμόζοντας): 10'

Εικόνα 3: Δ' Φάση

1^ο βήμα: Ο/Η εκπαιδευτικός χωρίζει τα παιδιά σε ομάδες. Έχει ήδη προετοιμάσει καρτέλες με ρόλους για τα παιδιά (οι ρόλοι απεικονίζουν παιδιά διάφορων εθνοτήτων και παιδιών με κινητικά προβλήματα).

2^ο βήμα: Ο/Η εκπαιδευτικός δίνει στους μαθητές/στις μαθήτριες να επιλέξουν τυχαία από έναν ρόλο.

3^ο βήμα: Ο/Η εκπαιδευτικός εφαρμόζει την τεχνική του εκπαιδευτικού δράματος και την δραστηριότητα της «παγωμένης εικόνας». Ζητά από τους μαθητές/τις μαθήτριες να κρατήσουν μπροστά τους ρόλους τους και να «παγώσουν» με τέτοιο τρόπο, σαν να βγαίνουν φωτογραφία.

4^ο βήμα: Ο/Η εκπαιδευτικός ζητά από τους μαθητές/τις μαθήτριες να «ξεπαγώσουν» και πηγαίνοντας από ομάδα σε ομάδα ζητάει να κάνουν έναν διάλογο, ή να κάνουν μια ερώτηση σε κάποιο από τα υπόλοιπα μέλη της ομάδας.

*Εναλλακτική δραστηριότητα: 10'-12'

1^ο βήμα: Ο/Η εκπαιδευτικός εφαρμόζει την τεχνική του εκπαιδευτικού δράματος και την δραστηριότητα 'ρόλος στον τοίχο'.

2^ο βήμα: Ο/Η εκπαιδευτικός με την βοήθεια ενός/μιας μαθητή/τριας ζωγραφίζει σε ένα μεγάλο χαρτί Α3 την φιγούρα ενός παιδιού.

3^ο βήμα: Ο/Η εκπαιδευτικός λέει στους/στις μαθητές/τριες ότι είναι ένα παιδί από άλλη χώρα ή αντίστοιχα κάποιο παιδί με κινητικά προβλήματα, το οποίο έρχεται στο σχολείο τους.

4^ο βήμα: Ο/Η εκπαιδευτικός ζητάει από τους μαθητές/τριες να σηκωθούν με τη σειρά και να γράψουν στη μια πλευρά του χαρτιού τα συναισθήματα που πιστεύουν ότι θα ένιωθε το παιδί. Αφού σηκωθούν όλοι/όλες οι μαθητές/τριες, διαβάζει στην

τάξη αυτά τα συναισθήματα.

5^ο βήμα: Ο/Η εκπαιδευτικός ζητά αυτή τη φορά από τους μαθητές/τις μαθήτριες να γράψουν από την άλλη πλευρά του χαρτιού τι θα έλεγαν σε αυτό το παιδί, για να το κάνουν να νιώσει αποδεκτό και αγαπητό από την τάξη. Αφού σηκωθούν όλοι οι μαθητές/τριες, διαβάζει στην τάξη τις προτάσεις τους

2.2 Φύλλα Εργασίας

ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Ενότητα: «Το κάθε παιδί είναι χαρά»

ΟΝΟΜΑΤΕΠΩΝΥΜΟ:.....

Δραστηριότητες

1^η δραστηριότητα:

Στο χαρτάκι που μόλις πήρες στα χέρια σου γράψε το όνομά σου και τι σου αρέσει να κάνεις μετά το σχολείο. Μόλις τελειώσεις παρουσιάσε το στους συμμαθητές/ συμμαθήτριές σου και κόλλησε το στο χαρτόνι που υπάρχει στον πίνακα!

2^η δραστηριότητα:

Αφού εσύ και η ομάδα σου διαλέξετε «στα τυφλά» εικόνες από το κουτί, κολλήστε τες στο χαρτόνι Α4, που βρίσκεται μπροστά σας. Έπειτα παρουσιάστε τις εικόνες που έχετε στους συμμαθητές/στις συμμαθήτριές σας και συζητήστε τις παρατηρήσεις σας.

Ενδεικτικές εικόνες:

Εικόνα 4 - Ευαγγελισμός της Θεοτόκου & Η Θεοτόκος Βρεφοκρατούσα (Ιαπωνική τέχνη)

Εικόνα 5 - Παιδιά που κοινωνούν στη Ρουμανία

Εικόνα 6 - Παιδιά από διαπολιτισμικό σχολείο

Εικόνα 7 - Αγώνες Dodgeball

Εικόνα 8 - Η Παναγία Βρεφοκρατούσα (Εκκλησία Αιθιοπίας)

3^η δραστηριότητα:

Παρατήρησε με την ομάδα σου την παρακάτω εικόνα και μοιραστείτε τις σκέψεις σας στην τάξη. Τι βλέπεις; Τι νομίζεις ότι συμβαίνει; Τι θα ήθελες να ρωτήσεις;

Εικόνα 9 - Lucas Cranach d.A., Dejad que los linos vengan a mi (1537), Angermuseum.

4^η δραστηριότητα:

Αφού χωριστείτε σε 4 ομάδες των 5 ατόμων, θα διαλέξετε τυχαία από μία εικόνα από το κουτί που κρατάει η δασκάλα σας. Η κάθε εικόνα αναπαριστά από έναν ρόλο που θα υποδυθείτε. Στη συνέχεια η κάθε ομάδα θα στηθεί, σαν να βγαίνουν

φωτογραφία τα άτομα των εικόνων. Έπειτα, μόλις χτυπήσει η δασκάλα παλαμάκια, θα πρέπει όλοι να παγώσετε. Όταν η δασκάλα θα ακουμπήσει έναν από εσάς, αυτός θα πρέπει να ξεπαγώσει και να απευθυνθεί ως ο ρόλος που αναπαριστά, σε έναν άλλον ρόλο από τα άτομα της ομάδας του και να πει τις σκέψεις του.

Τί λέτε; Μπορείτε να το κάνετε; Για να δούμε!

Εναλλακτική δραστηριότητα

Τις επόμενες μέρες θα έρθει στην τάξη μας ένα παιδί με κινητικά προβλήματα. Πως λέτε να νιώθει την πρώτη μέρα που θα έρθει; Τι λέτε, μπορείτε να το κάνετε να νιώσει αγαπητό και αποδεκτό; Ας γράψουμε στο χαρτόνι που έχουμε στον τοίχο σκέψεις, ιδέες και συναισθήματα!

2.3 Υλικοτεχνική Υποδομή.

- Χαρτάκια post-it
- Χαρτόνια A3
- Κουτί με εικόνες που απεικονίζουν τη διαφορετικότητα στον Χριστιανισμό.
- Χαρτόνια A4
- Κόλλες
- Εκτυπωμένη εικόνα του Χριστού μαζί με παιδιά διάφορων εθνικοτήτων.
- Καρτελάκια με εικόνες που απεικονίζουν διάφορους ρόλους.

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΗΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΗΣ ΠΡΑΚΤΙΚΗΣ

Η διδακτική αυτή πρακτική θεωρούμε ότι είναι ενδιαφέρουσα και ανταποκρίνεται στις ανάγκες των παιδιών της συγκεκριμένης ηλικιακής ομάδας.

Η αξιολόγηση πραγματοποιείται σε όλη τη διάρκεια της δίωρης πορείας μάθησης και αναφέρεται στη συμμετοχή του μαθητή/της μαθήτριας και στον έλεγχο κυρίως των ποιοτικών στοιχείων. Η αξιολόγηση περιλαμβάνει συνδυασμό τεχνικών που ακολουθούν την εναλλαγή των τεχνικών διδασκαλίας. Επίσης, ελέγχεται η δυνατότητα των μαθητών/τριών να συσχετίζουν τις γνώσεις, να τις ερμηνεύουν, να αλληλεπιδρούν και να συζητούν με βάση τη θρησκευτική γνώση. Η αξιολόγηση ολοκληρώνεται στο τέλος της Θεματικής Ενότητας. Κατά τη διάρκεια της πορείας μάθησης πραγματοποιούνται αξιολογικές προσεγγίσεις σε κάθε στάδιο.

Ειδικότερα με την πρώτη δραστηριότητα οι μαθητές/τριες είναι σε θέση να αντιληφθούν ότι στον κάθε μαθητή/τρια αρέσει να κάνει διαφορετικά από τους άλλους πράγματα, μπορεί όμως να τους αρέσουν να κάνουν και τα ίδια. Εδώ αποτιμάται η ενεργός συμμετοχή των μαθητών/μαθητριών σε όλη τη δραστηριότητα.

Με την επόμενη δραστηριότητα επιτυγχάνεται η σύνδεση της καθημερινότητας με τον θρησκευτικό κόσμο. Οι μαθητές/τριες μέσω της δραστηριότητας και της συζήτησης που θα ακολουθήσει θα κατανοήσουν ότι όπως στην καθημερινότητα έτσι και στον χριστιανικό κόσμο μπορούμε να εντοπίσουμε τη διαφορετικότητα, η οποία βέβαια είναι αποδεκτή. Ιδιαίτερη έμφαση δίδεται στην ανάπτυξη του κριτικού και δημιουργικού πνεύματος, στη συνθετική αξιοποίηση των κατεχόμενων ήδη γνώσεων και στη κατάκτηση νέων γνωστικών στόχων, μέσα από την κριτική αποτίμηση και την παρουσίαση των επιχειρημάτων κάθε μαθητή/τριας. Η τρίτη δραστηριότητα βοηθά τους μαθητές/τις μαθήτριες να εμβαθύνουν περισσότερο στην έννοια της διαφορετικότητας μέσα στην χριστιανική πίστη. Η αξιολόγησή τους περιλαμβάνει την ενεργή συμμετοχή και την αλληλεπίδραση με βάση την εικόνα. Τέλος η τέταρτη και η εναλλακτική δραστηριότητα σκοπεύουν στο να συνειδητοποιήσουν οι μαθητές/τριες ότι μπορούν να πλησιάσουν και να προσεγγίσουν ένα παιδί διαφορετικό από αυτούς, τόσο στο πλαίσιο της τάξης όσο και στην ευρύτερη κοινωνία. Με τη συζήτηση που θα ακολουθήσει στο τέλος, και η οποία λειτουργεί ως τελική αξιολόγηση, ο/η εκπαιδευτικός είναι σε θέση να αντιληφθεί την επιρροή των παραπάνω δραστηριοτήτων στους μαθητές/στις μαθήτριες, αλλά και να δει τις απόψεις που τελικά διαμορφώθηκαν. Κατά αυτόν τον τρόπο αποτιμάται η επίτευξη των προσδοκώμενων μαθησιακών αποτελεσμάτων σε όλη τη διάρκεια της πορείας μάθησης.

Βιβλιογραφικές πηγές Σχεδίου Μαθήματος

- Jackson, R. (2016). *Religious Education for plural societies*. NY: Routledge.
- Kalantzis, M. & Cope, B. (2013). *Νέα Μάθηση. Βασικές αρχές για την επιστήμη της εκπαίδευσης* (μτφρ. Χ. Γιώργος). Αθήνα: Κριτική.
- Καραμούζης, Π. (2007). *Πολιτισμός και διαθρησκειακή αγωγή. Η συγκριτική διδακτική των θρησκειών και της θρησκευτικότητας στο σύγχρονο σχολείο*. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.
- Καραμούζης, Π. & Τσιρέβελος, Ν. (2018). «Εκπαίδευση και κατάρτιση εκπαιδευτικών στη θρησκευτική εκπαίδευση: Το παρόν και το μέλλον για το όραμα του Νέου Σχολείου». Στο Σοφός, Α (Επιμ.), *Παιδαγωγικά Τμήματα και το μέλλον τους. Εκπαίδευση εκπαιδευτικών: Προκλήσεις και προοπτικές σε έναν κόσμο που αλλάζει*. Αθήνα: Γρηγόρη.
- Καυκούλα, Ε. (2016). *Τα Αναλυτικά Προγράμματα στο Δημοτικό Σχολείο. Θεωρητική προσέγγιση και διαχρονική εξέλιξη*. Αθήνα: Δρόμων.
- Κουκουνάρας Λιάγκης, Μ. (2015). *Επιστήμες της Παιδαγωγικής και πρώτη εφηβεία. Συμβολή στη διδακτική μεθοδολογία της θρησκευτικής εκπαίδευσης*. Αθήνα: Gutenberg.
- Κουκουνάρας Λιάγκης, Μ. (2019). *Τι θρησκευτικά χρειάζεται η Εκπαίδευση σήμερα;*, Αθήνα: Gutenberg.
- Κουκουνάρας Λιάγκης, Μ. (2020). *Η συμβολή της Κοινωνικής Παιδαγωγικής και της Θρησκευτικής*

- Εκπαίδευσης στη διαχείριση των σύγχρονων συνθηκών της παγκοσμιοποίησης, της μετακίνησης πληθυσμών και της πολυπολιτισμικότητας. *Ελληνική Περιοδική Έκδοση για τη Θρησκευτική Εκπαίδευση (ΕλΘΕ) / Greek Journal of Religious Education*, 3(1), 67-109. <http://doi.org/10.30457/031120205>
- Ματσαγγούρας, Η. (2007). *Θεωρία και Πράξη της Διδασκαλίας. Στρατηγικές Διδασκαλίας. Η Κριτική Σκέψη στη Διδακτική Πράξη*. Αθήνα: Gutenberg.
- Ματσούκας, Ν. (2000). *Πολιτισμός άυρας λεπτής*. Θεσσαλονίκη: Το Παλίμψηστον.
- Μητροπούλου, Β., Στογιαννίδης, Α., Βαβέτση, Χ., Εφραιμίδης, Π., Ζημιανίτης, Κ., Καρέλα, Γ., Κόλλιας, Σ., Μιχόπουλος, Β., Πρέντος, Κ., & Τζίνος, Γ. (2021). *Οδηγός εκπαιδευτικού Θρησκευτικά Δημοτικού*. Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής.
- Μητροπούλου, Β. (2021). *Ψηφιακός Θρησκευτικός Γραμματισμός. Σχεδιάζοντας τη Θρησκευτική Εκπαίδευση στο σύγχρονο σχολείο*. Θεσσαλονίκη: Ostracon Publishing.
- Τσιρέβελος, Ν. (2020). *Θρησκευτική εκπαίδευση και Θρησκευτικές ετερότητες. Το πέρασμα από την εθνικιστική κατανόηση της θρησκείας στην οικουμενικότητα της Ορθοδοξίας και τον θρησκευτικό πλουραλισμό*. Συμβολή, 6-7, 65-84.
- Tsirevelos, N. (2020). *Edukimifetar, Deshmia e Krishtere dhe Teknologjia e Komunikimit dhe Informacionit (Religious Education, Christian Witness and ICTs)*, Shen Vlash: Departament i Theologjise dhe Kultures, Kolegji Universitar Logos.